

Bruselj, 20. maj 2022
(OR. en)

9336/22

DEVGEN 100
ACP 60
RELEX 676

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	20. maj 2022
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	8938/22
Zadeva:	Obnovljeno partnerstvo EU z najmanj razvitimi državami – sklepi Sveta (20. maj 2022)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o prenovljenem partnerstvu EU z najmanj razvitimi državami, ki jih je Svet odobril na 3870. seji 20. maja 2022.

**Sklepi Sveta o
obnovljenem partnerstvu EU z najmanj razvitimi državami**

1. EU in njene države članice so odločene, da bodo spodbujale ambiciozna mednarodna partnerstva, ter zavezane, da bodo večstranske rešitve za svetovne izzive iskale skupaj z najmanj razvitimi državami v skladu z novim evropskim soglasjem o razvoju in glede na izzive, s katerimi se te države soočajo pri doseganju Agende 2030 in njenih 17 ciljev trajnostnega razvoja, pa tudi ciljev Pariškega sporazuma. Svet v zvezi s tem opozarja na zavezanost EU in njenih držav članic izkoreninjenju revščine, odpravi lakote, zmanjšanju ranljivosti in odpravi neenakosti, da se zagotovi, da nihče ne bo zapostavljen.
2. Svet glede na krepitev geopolitičnih rivalstev in vse hujše tekmovanje po svetu poudarja, da je treba okrepiti učinkovit multilateralizem in skupaj spodbujati trajnostna mednarodna partnerstva, ki temeljijo na skupnih vrednotah, človekovih pravicah, enakosti spolov in medsebojnem spoštovanju. Najmanj razvite države so cenjene geopolitične partnerice pri zagotavljanju odpornejšega in varnejšega sveta ter trajnostnega in vključujočega svetovnega okrevanja v kontekstu pandemije COVID-19 in ruske agresije proti Ukrajini. Svet poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj se odzovejo na posebne potrebe najmanj razvitih držav z učinkovitim izvajanjem teh partnerstev ter tako podprejo hitrejše uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja.
3. Svet opozarja, da je uradna razvojna pomoč še vedno glavni vir financiranja najrevnejših držav, zlasti najmanj razvitih držav, ki nimajo domačih zmogljivosti za pridobivanje finančnih sredstev iz drugih virov. EU in njene države članice, ki zagotavljajo največ uradne razvojne pomoči na svetu, ponovno potrjujejo svojo zavezanost, da bodo do leta 2030 skupaj poskrbele, da bo 0,20 % bruto nacionalnega dohodka namenjeno najmanj razvitim državam, kar je ključni cilj akcijske agende iz Adis Abebe. Svet poudarja pomen obstoječe različne obravnave najmanj razvitih držav in pozdravlja revizijo meril za napredovanje iz statusa najmanj razvitih držav, pri kateri se upoštevajo posebni izzivi, s katerimi se soočajo najmanj razvite države; ti izzivi niso povezani zgolj z dohodkom na prebivalca, temveč med drugim tudi s človeškimi viri ter gospodarsko in okoljsko ranljivostjo.

4. Svet pozdravlja zavezo iz akcijskega programa iz Dohe, sprejetega marca 2022, o občutnejših ukrepih v podporo najmanj razvitim državam in poudarja pomen prispevanja EU, držav članic ter evropskih razvojnih bank in finančnih institucij k njegovemu izvajanju. Z zanimanjem pričakuje drugi del 5. konference Združenih narodov o najmanj razvitih državah, ki je načrtovan za leto 2023, in poziva k ambicioznemu izidu. Poleg tega opozarja, kako pomembno je obravnavati posebne izzive držav, ki so napredovale iz kategorije najmanj razvitih držav, da bi zagotovili trajnosten in nemoten proces prehoda.
5. Svet poudarja, da pristop EU k mednarodnim partnerstvom temelji na trajnostnem in predvidljivem financiranju ter načelih učinkovitega razvojnega sodelovanja, skupnih vrednotah in čim boljši uporabi pristopa Ekipe Evropa. Komisijo, ESZD in države članice spodbuja, naj posebne potrebe najmanj razvitih držav vključijo v regionalna in globalna partnerstva in strategije, ki naj se izvajajo na podlagi vključujočih procesov, načela odgovornosti in skupnih interesov. V tem duhu poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj upoštevajo zaveze, sprejete na vrhu EU-AU 17. in 18. februarja 2022 v Bruslju ter na EU-indopacifiškem ministrskem forumu 22. februarja 2022 v Parizu, ki izhajajo iz pravnega reda o partnerstvu EU-AKP.
6. Svet poudarja, da je treba učinkovito obravnavati temeljne vzroke in ključne dejavnike konfliktov in nestabilnosti, ki prizadenejo številne najmanj razvite države, vključno z neenakostmi, pomanjkanjem demokratičnega in dobrega upravljanja ter pravne države, podnebnimi spremembami in bojem za naravne vire. V zvezi s tem poudarja tudi, da je treba še naprej odpravljati temeljne vzroke nedovoljenih migracij in prisilnega razseljevanja. Ti izzivi izpostavljajo ključno vlogo celostnih in trajnostnih pristopov, pri katerih se upošteva soodvisnost humanitarnega delovanja, razvoja in miru, ter pomen izvajanja skupnih analiz konfliktov. Opozarja, da revščina in neenakosti, zlasti v najmanj razvitih državah, povečujejo nevarnost, da bodo izbruhnili konflikti in nestabilnost. V zvezi s tem poudarja, da je treba preprečevati in se odzivati na nove krize, okrepiti odpornost, da bi tako odpravili dejavnike ranljivosti ter spodbujali vključujoče in trajnostno okrevanje po pristopu „boljše in bolj zelene obnove“, ki sledi ciljem trajnostnega razvoja, pri čemer je treba obravnavati vse vrste neenakosti, prav tako pa nihče ne sme biti zapostavljen.

7. Svet z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da ruska agresija proti Ukrajini močno negativno vpliva na prehransko varnost in cene hrane po svetu. To prispeva k že tako zaskrbljujočim svetovnim razmeram glede prehranske varnosti, ki so jih povzročili pandemija COVID-19, podnebne spremembe in drugi svetovni izzivi, ki imajo najhujše posledice zlasti za najmanj razvite države in tiste države, ki so najbolj odvisne od zunanje oskrbe s hrano, energijo in gnojili, kot je poudarila tudi Skupina Združenih narodov za krizno odzivanje. V zvezi s tem Svet ponovno potrjuje, da je za okrepitev mednarodnih prizadevanj za odpravo svetovnih problemov pri zagotavljanju prehranske varnosti potrebno pravočasno in učinkovito usklajevanje z mednarodnimi organizacijami in drugimi ustreznimi partnerji in pobudami, kot so FAO in druge agencije s sedežem v Rimu ter globalno zavezništvo skupine G7 za prehransko varnost in pobuda FARM. Predvsem poudarja, da je treba okrepiti lastne zmogljivosti najmanj razvitih držav za trajnostno proizvodnjo hrane, diverzificirati njihove verige oskrbe s hrano in omejiti ovire za odprto trgovino z živilskimi proizvodi. EU bo v skladu s sporočilom iz marca 2022 z naslovom „Zagotavljanje prehranske varnosti in krepitev odpornosti prehranskih sistemov“ še naprej podpirala partnerske države, zlasti najranljivejše, pri prehodu na odporne in trajnostne prehranske sisteme.
8. Svet opozarja, da so najmanj razvite države zelo izpostavljene podnebnim spremembam, izgubljanju biotske raznovrstnosti in degradaciji okolja, prav tako pa imajo pomembno vlogo pri varovanju podnebja in ohranjanju biotske raznovrstnosti. V zvezi s Pariškim sporazumom in podnebnim paktom iz Glasgowa Svet priznava, da se najmanj razvite države pri prilagajanju podnebnim spremembam in njihovi blažitvi soočajo s specifičnimi potrebami in izzivi. Hkrati pozdravlja napredek, ki je bil za najmanj razvite države dosežen na 26. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), in delo, ki ga je nedavno opravil Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC), na primer njegov prispevek o „vplivih, prilagajanju in ranljivosti“. Svet poziva k sprejetju ambicioznega novega globalnega okvira za biotsko raznovrstnost na 15. konferenci pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti z jasnimi cilji ter strogim in preglednim režimom izvajanja, h kateremu bodo spadala tudi ustrezna finančna in nefinančna sredstva, ki so ključnega pomena za najmanj razvite države. Tako kot v drugih državah bi bilo treba politike v najmanj razvitih državah na področju gospodarskega in socialnega razvoja, prilagajanja podnebnim spremembam, ohranjanja in trajnostne rabe biotske raznovrstnosti, celostnega upravljanja vodnih virov ter boja proti degradaciji tal, krčenju gozdov in dezertifikaciji, pa tudi ukrepov za pripravljenost na nesreče izvajati celostno in usklajeno, da bi spodbujali odpornost proti podnebnim spremembam in trajnostno upravljanje naravnih ekosistemov, kot je na primer ponazorjeno s pobudo „Great Green Wall Accelerator“.

9. Svet z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je kriza zaradi COVID-19 jasno pokazala veliko ranljivost najmanj razvitih držav za zunanje pretese in povzročila njihovo nazadovanje pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, zlasti kar zadeva človekov razvoj. Komisijo, ESZD in države članice poziva, naj posebno pozornost namenijo človekovemu razvoju v najmanj razvitih državah, tako da sledijo celostnemu pristopu na področju zdravja in človekovih pravic, prehranske varnosti in prehrane, izobraževanja, digitalizacije, dostopa do socialne zaščite in ustvarjanja dostojnih delovnih mest. V zvezi s tem opozarja na pomen transformativnega pristopa, ki odpravlja temeljne vzroke neenakosti med spoloma, hkrati pa poudarja, da je spodbujanje enakosti spolov, opolnomočenja žensk in vključevanje načela enakosti spolov ter odpravljanje večplastne diskriminacije, s katero se soočajo ranljive ali marginalizirane osebe, v najmanj razvitih državah še posebej pomembno in je prednostna naloga EU na vseh področjih ukrepanja. Svet poudarja, da EU ostaja zavezana okrepljenim prizadevanjem in ukrepom za zagotavljanje promoviranja, varstva in uveljavljanja vseh človekovih pravic ter doslednega in učinkovitega izvajanja Pekinških izhodišč za ukrepanje in akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju (ICPD), pa tudi sklepnih dokumentov njenih preglednih konferenc, ter da bo v zvezi s tem še naprej dejavna tudi na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic. Ob tem znova potrjuje zavezanost zagovarjanju, varstvu in uresničevanju pravice vseh posameznikov, da imajo popoln nadzor nad vsem, kar je povezano z njihovo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem, ter da o tem odločajo svobodno in odgovorno, brez diskriminacije, prisile in nasilja. Nadalje poudarja, da je v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem potreben vsesplošen dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih celostnih informacij, izobraževanja, vključno s celostno spolno vzgojo, ter storitev zdravstvenega varstva.
10. Svet poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj še naprej podpirajo krepitev zmogljivosti zdravstvenih sistemov in javne infrastrukture v najmanj razvitih državah, da bi zagotovili splošno zdravstveno varstvo. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti regulativnim okvirom in farmacevtskim proizvodnim zmogljivostim ter izboljšanju dostopa do vode, sanitarne oskrbe in higiene ter osnovnih zdravstvenih storitev. V zvezi s tem Svet izpostavlja pobude Ekipe Evropa, ki so bile razvite v Afriki in zajemajo, na primer, zdravstveno varnost in preprečevanje pandemij, pripravljenost in odzivanje nanje, digitalno zdravje, proizvodnjo cepiv, zdravil in tehnologij, povezanih z zdravstvenimi proizvodi, ter dostop do njih, pa tudi podporo inštitutom za javno zdravje.

11. Svet poudarja, da je treba podpirati krepitev izobraževalnih sistemov v najmanj razvitih državah, da bi vsem omogočili pravičen in vključujoč dostop do kakovostnega izobraževanja, s posebnim poudarkom na dekletih in mladih ženskah, invalidnih osebah in osebah v najbolj ranljivem položaju. Poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti prehrani, ki jo otroci in mladostniki potrebujejo za rast in razvoj svojega celotnega potenciala, tudi s šolskimi zdravstvenimi in prehranskimi programi. Poudarja, da imajo mladi pomembno vlogo pri oblikovanju prihodnosti svojih držav in da jim je treba zagotoviti možnosti za prihodnost, ki bodo temeljile na razvoju znanj in spretnosti ter boljši integraciji v skladu s potrebami lokalnega trga dela. Komisijo, ESZD in države članice poziva, naj podprejo krepitev zmogljivosti za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ter tehnično in poklicno izobraževanje in usposabljanje, pa tudi visokošolske in raziskovalne ustanove v najmanj razvitih državah. V zvezi s tem poudarja pomen spodbujanja raziskovalcev in raziskovalk iz najmanj razvitih držav k ponovnemu razmisleku o izzivih, značilnih za posamezne države in regije, ter o ustreznih instrumentih za njihovo reševanje
12. Svet spodbuja Komisijo, ESZD in države članice, naj si še naprej prizadevajo za krepitev notranjih zmogljivosti gospodarstev najmanj razvitih držav ter v ta namen med drugim s strukturnimi reformami, osredotočenimi zlasti na krepitev mobilizacije domačih virov, upravljanje javnih financ, dobro upravljanje in izboljšanje pogojev za razvoj zasebnega sektorja in neposredne tuje naložbe, pa tudi na odgovorno poslovno ravnanje in standarde potrebne skrbnosti na lokalni ravni, spodbujajo trajnostni razvoj, trgovino in odporna gospodarstva. Priznava vlogo proračunske podpore in krepitve zmogljivosti, vključno s strokovnim znanjem evropskega javnega sektorja in medsebojnimi partnerstvi, pri uresničevanju teh ciljev, kadar razmere to dopuščajo. Opozarja na strukturne ranljivosti na trgu dela v najmanj razvitih državah ter posledice pandemije COVID-19 za proizvodnjo in produktivnost, obenem pa poudarja pomen podpiranja zaposlovanja in dostojnega dela ter krepitve institucij trga dela. Poleg tega poziva k pravočasnemu, usklajenemu in preglednemu izvajanju „skupnega okvira za obravnavo dolga onkraj začasne opustitve dolžniških obveznosti“ in pobude za prostovoljno usmerjanje posebnih pravic črpanja ali prosto uporabnih valut iz držav članic in drugih držav z močnim zunanjim položajem v ranljive države, da bi podprli njihovo okrevanje.

13. Svet poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj za uresničitev ciljev strategije Global Gateway sprejmejo nadaljnje ukrepe za spodbujanje javnih in zasebnih naložb v trajnostno povezljivost in kakovostno infrastrukturo na podlagi potreb in možnosti lokalnih in regionalnih gospodarstev in skupnosti, določenih v dialogih s partnerskimi državami, ter na podlagi strateških interesov EU. Poleg tega poziva Komisijo, naj ob usklajevanju z ESZD, pa tudi z državami članicami ter evropskimi razvojnimi bankami in finančnimi institucijami:

- preuči možnost zagotavljanja tehnične pomoči najmanj razvitim državam v skladu s pristopom Ekiye Evropa, kjer je to mogoče, da bi podprli razvoj trajnostnih in dobičkonosnih projektov ter ustvarili okolje, ki bi spodbujalo povečanje trajnostnega financiranja in naložb;
- preuči načine inovativnega in vključujočega financiranja, ki bi omogočili mobilizacijo zasebnega kapitala za najmanj razvite države, pri tem pa upošteva najboljše obstoječe prakse in z njimi povezane mednarodne pobude, vključno s partnerstvom skupine G7 za infrastrukturo in naložbe.

Projekte povezljivosti bi bilo treba načrtovati in izvajati v skladu z najvišjimi socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi standardi.

14. Svet se tudi zaveda, da imajo pri vključujočem in trajnostnem razvoju ključno vlogo lokalni organi in organizacije civilne družbe kot neodvisni akterji upravljanja in razvoja ter kot samostojni in izvajalski partnerji. Zato izraža zaskrbljenost zaradi krčenja prostora za civilno družbo in poudarja, da je zaščita in spodbujanje takega državljanskega prostora v številnih najmanj razvitih državah ključnega pomena. Tudi decentralizirano sodelovanje in strokovno znanje javnega sektorja sta pomembni orodji za evropsko politiko sodelovanja z najmanj razvitimi državami ter za krepitev institucionalnih zmogljivosti in utrjevanje lokalnega gospodarskega razvoja in upravljanja.

15. Svet spodbuja Komisijo, ESZD in države članice, naj uporabijo pristop Ekipe Evropa za okrepljeno sodelovanje z najmanj razvitimi državami in pri izvajanju Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI – Globalna Evropa). V okviru tega novega celostnega in vključujočega pristopa bi bilo treba s povečanjem vloge evropskih razvojnih bank in finančnih institucij, med drugim Evropske investicijske banke (EIB) in Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD), ter v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi bankami, pa tudi drugimi mednarodnimi akterji, mobilizirati vsa orodja, ki so na voljo najmanj razvitim državam, zlasti pobude Ekipe Evropa in instrumente evropskega finančnega ustroja za razvoj, kot je Evropski sklad za trajnostni razvoj plus (EFSD+). Posebno pozornost bi bilo treba nameniti posebnim izzivom pri operacionalizaciji modalitet in instrumentov v najmanj razvitih državah, zlasti nestabilnim, konfliktnim ali pokonfliktnim razmeram.
16. Svet poudarja, da je treba na podlagi pristopa Ekipe Evropa izboljšati skladnost in prepoznavnost partnerstva EU z najmanj razvitimi državami, na primer z uporabo strategije Global Gateway, in opozarja, da je treba nadaljevati usklajeno komunikacijsko strategijo za boj proti dezinformacijam. Komisijo, ESZD, EIB, EBRD in države članice poziva, naj zagotovijo učinkovito komunikacijo in diplomatske dejavnosti v zvezi s skupnimi prizadevanji EU v okviru pristopa Ekipe Evropa, tudi z usklajevanjem med delegacijami EU in državami članicami.
